

Protokół

22. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 20. października 1908.

Początek o godzinie 10 minut 20 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 136.

Ze strony Rządu: e k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 20 posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 21. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 20. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu: L. s. 2693 do 2695, 2697, 2699, 2700, 2702, 2704, 2707, 2710—2713, 2716.

Komisji szkolnej: L. s. 2696, 2698 2703, 2705, 2706.

Komisji administracyjnej: L. s. 2692, 2717.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 2690, 2708.

Komisji drogowej: L. s. 2709, 2715, 2749.

Komisji kolejowej: L. s. 2691, 2734.

Komisji przemysłowej: L. s. 2714.

Komisji reformy wyborczej: L. s. 2701.

Po odczytaniu petycji L. s. 2715 Rady powiatowej w Pilźnie o ukrajowienie najważniejszych dróg Marszałek udziela głosu p. Krężłowi.

P. Krężel nieobecny w Izbie.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonego wniosku i interpelacji.

Sekretarz p. Urbański, odczytuje zgłoszony wniosek i interpelację, które opiekują:

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego Wydziału krajowego w sprawie wodociągów w Nowym Sączu.

Rozdany w Sejmie wszystkim posłom protest „Związku właścicieli realności“ w Nowym Sączu, które to Stowarzyszenie liczy przeszło tysiąc członków, a zatem obejmuje większość posiadaczy domów (cały Nowy Sącz ma domów 1470), zawiera tak poważne zarzuty przeciw gospodarce gminnej, w szczególności przeciw czynnościom Zwierzchności gminnej w sprawie inwestycji miejskiej, że nie można takowych pominać milczeniem i bez zbadania.

Nie wchodząc tedy w ocenienie słuszności tychże, co dla posłów jest zresztą rzeczą niemożliwą, zapytują podpisani:

1. Czy wiadomy jest Wysokiemu Wydziałowi krajowemu wspomniany protest?

2. Czy Wysoki Wydział krajowy zechce dać autentyczne wyjaśnienie tej sprawy Wysokiemu Sejmowi?

3. Czy Wysoki Wydział krajowy zamierza w tej sprawie zarzutów, podniesionych w tymże proteście przeciw urzędnikom c. k. Namiestnictwa, znieść się z c. k. Rządem, w celu zbadania zarzutów?

4. Czy Wysoki Wydział krajowy zechce aż do zbadania tychże zarzutów wstrzymać swoje przyzwolenie na zaprowadzenie nowych inwestycji w mieście Nowego Sącza, względnie na zaciągnięcie pożyczki na ich pokrycie?

Interpelant
Stojalowski.

Szwed, Oleśnicki, Makuch, Kiweluk, Dumka, Sodomora, Sandulak, Kurcwiec, T. Staruch, A. Staruch, Lewicki, Myroniuk-Zajaczuk, Tracz, Krynicki.

W n i o s e k

w sprawie kreowania c. k. Starostwa w Ustrzykach dolnych.

Wohec znanej potrzeby kreowania nowych Starostw w kraju, a wielkiej roległości c. k. Starostwa w Lisku,

wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by w najbliższej przyszłości przystąpił do wyłączenia powiatów sądowych w Lutowiskach i Ustrzykach dolnych z okręgu politycznego w Lisku i do utworzenia c. k. Starostwa w Ustrzykach dolnych.

Wnioskodawca:
Wincenty Kraiński.

Sapieha, Czarkowski-Golejewski, A. Theodorowicz, Urbański, Laskowski, Krzysztofowicz, Horodyski, Trzeciecki, J. Korytowski, Skrzyński, Skalkowski, Paygert, Sozański, Czaykowski.

Marszałek oznajmia, że odczytany wniosek umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelację zaś odstąpi Wydziałowi krajowemu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Husiatyn na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Wereszezyński odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . o zezwoleniu gminie Husiatyn na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Husiatyn zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcji przeznaczonych według następującej taryfy:

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu, dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, po 16 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 K.

2) Od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem, jako to: araku, rumu, koniaku, poncezowej esencji, likieru, śliwownicy i rozolisu, po 11 K., czyli od jednego litra po 11 hal.

3) Od jednego hektolitra piwa po 3 K 40 hal.

4) Od jednego hektolitra miodu po 5 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Husiatyn.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumeyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli § 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumeynej.

Art. V.

Blizsze postanowienia co do poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniec roku 1910 z dzierżawą prawa propinacyi w Husiatynie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec roku 1910 zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcją galic. fun-

duszu propinacyjnego, względnie z dzierżawą prawa propinacyi w Husiatynie.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 10. sierpnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 117.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następujące dwa punkty porządku dziennego, a mianowicie:

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia król. zamku na Wawelu.

Sprawozdanie komisji go podarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu III. za czas od 1. listopada 1905 do 31. maja 1908.

Marszałek usuwa z porządku dziennego z powodu chwilowej nieobecności w Izbie pp. sprawozdawców.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa kraj. o sprawozdaniu Wydziału kraj. z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa.

Sprawozdawca p. Marszałkiewicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskie-

go od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju.

2. Sejm znosi dotychczasowy etat osób i płac grona nauczycielskiego krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie i ustanawia etat następujący:

Grono nauczyci łąskie stanowią:

a) nauczyciel fachowy zarazem kierownik zakładu z płacą 3400 K rocznie, do datkiem aktywalnym w kwocie 300 K rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 400 K, trzy następne po 600 K rocznie;

b) drugi nauczyciel fachowy z płacą 2800 K rocznie, dodatkiem aktywalnym 240 K rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 300 K, trzy następne po 400 K rocznie;

c) instruktor serkarcz z wynagrodzeniem w kwocie 2000 K rocznie.

Wymienieni powyżej funkcyonaryusze otrzymują wolne mieszkania w zakładzie.

Kierownik i nauczyciel fachowy są urzędnikami krajowymi z prawami i obowiązkami określonymi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym, uchwalonym przez Sejm w d. 21. stycznia 1889 r.

3. Sejm ustanawia etatową posadę instruktora mleczarstwa z płacą 3600 K rocznie, dodatkiem aktywalnym 1200 K rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich po 400 K rocznie. Instruktor mleczarstwa jest urzędnikiem krajowym z prawami i obowiązkami określonymi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym, uchwalonym przez Sejm w d. 15. lutego 1898.

4 Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem o znaczne podwyższenie dotacji państwowej na cele podniesienia mleczarstwa.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stefczyk i stawia następującą poprawkę do wniosku 4. komisji:

na końcu dodać słowa: „i po zasięgnięciu opinii rzeczoznawców przedłożył na najbliższej sesji wnioski zmierzające do intensywniejszego poparcia przemysłu mleczarskiego.

Wnioski te winny uwzględniać także konieczną potrzebę podjęcia usilnych starań celem podniesienia kultury pastwisk gminnych“.

Przemawia p. Skwarko.

Przemawia p. Kiweluk.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Stefczyka.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Stefczyk.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę Izba uchwala wniosek 1. komisji.

Sprawozdawca czyta:

2. Sejm znosi dotychczasowy etat osób i płac grona nauczycielskiego krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie i ustanawia etat następujący:

Grono nauczycielskie stanowią:

a) nauczyciel fachowy zarazem kierownik zakładu z płacą 3400 K rocznie, do-

datkiem aktywalnym w kwocie 300 K rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 400 K, trzy następne po 600 K rocznie;

b) drugi nauczyciel fachowy z płacą 2800 K rocznie, dodatkiem aktywalnym 240 K rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze po 300 K, trzy następne po 400 K rocznie;

c) instruktor serkarz z wynagrodzeniem w kwocie 2000 K rocznie.

Wymie jeni powyżej funkcyonaryusze otrzymują wolne mieszkania w zakładzie.

Kierownik i nauczyciel fachowy są urzędnikami krajowymi z prawami i obowiązkami określonymi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym, uchwalonym przez Sejm w d. 21. stycznia 1889 r.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek 2. komisji.

Sprawozdawca czyta:

3. Sejm ustanawia etatową posadę instruktora mleczarstwa z płacą 3600 K rocznie, dodatkiem aktywalnym 1200 K rocznie i prawem do pięciu dodatków pięcioletnich po 400 K rocznie. Instruktor mleczarstwa jest urzędnikiem krajowym z prawami i obowiązkami określonymi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym, uchwalonym przez Sejm w d. 15. lutego 1898.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek 3. komisji.

Sprawozdawca czyta:

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem o znaczne podwyższenie dotacji państwowej na cele podniesienia mleczarstwa.

Marszałek oznajmia, że do wniosku tego komisji postawił p. Stefczyk poprawkę, przeto łącznie otwiera rozprawę nad wnioskiem 4. komisji i poprawką p. Stefczyka, którą odczytuje w następującem brzmieniu:

na końcu dodać słowa:

„i po zasięgnięciu opinii rzeczoznawców przedłożył na najbliższej sesji wioski zmierzające do intensywniejszego poparcia przemysłu mleczarskiego.

Wnioski te winny uwzględniać także konieczną potrzebę podjęcia usilnych starań celem podniesienia kultury pastwisk gminnych“.

Izba popiera tę poprawkę p. Stefczyka.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 4. komisji łącznie z tą poprawką p. Stefczyka, przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia król. zamku na Wawelu.

Sprawozdawca p. Piniński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie niniejsze wraz ze sprawozdaniem Wydziału krajowego, tyczącem restauracji królewskiego zamku na Wawelu, przyjmuje Sejm do wiadomości.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu III. za czas od 1. listopada 1906 do 31. maja 1908.

Sprawozdawca p. Krzysztofowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności

Departamentu III. za czas od 1. listopada 1906 do 31. maja 1908.

2. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby wstawił do rubryki X. preliminarza na r. 1910 znacniejszą kwotę na kursa krótkotrwałe z dziedziny poszczególnych gałęzi rolnictwa, zarządzane w porozumieniu i przy pomocy finansowej Rady szkolnej krajowej dla nauczycieli ludowych w czasie i miejscach odpowiednich.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ze względu na podniesione koszta produkcji podniósł na następne z r. 1909 rozpoczynające się trzecie w odpowiednim stosunku także ceny płacone za tytoń, odstawiany przez plantatorów do magazynów rządowych.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) aby przedłożył Sejmowi projekt zmiany ustawy o rybołóstwie z dnia 31. października 1887 (Dz. ust. kraj. N. 37 z r. 1890);

b) aby w porozumieniu z c. k. Namieśtnictwem zorganizował w najbliższej przyszłości krajowy nadzór nad wykonaniem ustawy rybackiej.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ściśle przestrzegał ściągania i rozdziału między strony uprawnione czynszów należnych za dzierżawę rewirów rybackich tudzież poboru taks rewirowych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Hanczakowski i stawia następującą poprawkę do wniosku 4 komisji.

w ustępie 4. litera a) dodać słowa na końcu: „przyczem należałoby mieć na uwadze tak podniesienie w kraju gospodarstwa rybnego, jak niemniej społeczno-ekonomiczne interesa ludności gmin nadbrzeżnych“.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następujące rezolucye:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu ażeby:

1. ponownem wezwaniem do c. k. Rządu przyspieszył jak najrychlejsze udzielenie stanowczej odpowiedzi w sprawach przez Sejm w ubiegłych sesjach Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazanych, a od oświadczenia się c. k. Rządu zawisłych, a przedewszystkiem w sprawie wydania opinii co do projektu nowej ustawy lasowej, tudzież w sprawie opracowania ustaw weterynaryjnych w ten sposób, by rolnicy byli zabezpieczeni przed szkodami z zarazy bydła i ze zwalczania tej zarazy pochładcami;

2. by na najbliższej sesji przedłożył Sejmowi projekt nowej ustawy o rybołóstwie, która miałaby w szczególności obejmować zasady:

a) dopuszczalność samoistnych rewirów spółkowych tam, gdzie wszyscy właściciele gruntów nad rzeką położonych w przestrzeni całego rewiru tworzącej, na to się zgodzą;

b) dopuszczalność zadrenowania rewirów przez gminy;

c) oddanie dzierżawy rewirów oferentowi najwyższą ofertę podającym bez względu na osobiste kwalifikacye;

d) nienaruszalność tych praw użytkowania wody nadbrzeżnych właścicieli gruntów, jakie pozostają w związku z gospodarstwem gruntowem, a które służyły tymże właścicielom przed wejściem w życie obowiązującej obecnie ustawy;

3) żeby zbadał kwestyę potrzeby zaprowadzenia krajowej Rady kultury dla spraw rolnictwa z podziałem tejże na sekcye polską i ruską i ewentualnie przedłożył na najbliższej sesji Sejmu projekt nowej ustawy;

4) ażeby sprawozdaniem przyszedł objął również sprawozdanie co do czynności krajowej komisji dla spraw rolniczych, tu-

dzień spowodował zmianę statutu tej komisji w tym kierunku, by w skład jej byli powołani w odpowiedniej liczbie także reprezentanci rolnictwa włościańskiego jak również reprezentanci organizacji gospodarczych interesom tegoż rolnictwa służących, a to z równem uwzględnieniem organizacji narodowości polskiej i ruskiej;

5) ażeby w sprawozdaniu przysłem wymienione były nazwiska osób, które otrzymują pożyczki z funduszu dla przemysłu rolnego;

Przemawia p. Sodomora.

Przemawia p. Sandulak.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szejgowej.

Sprawozdawca czyta:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu III. za czas od 1. listopada 1906 do 31. maja 1908.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 1. komisji.

Sprawozdawca czyta:

2. Sejm wzywa Wydział krajowy, by wstawił do rubryki X. preliminarza na r. 1910 znacniejszą kwotę na kursa krótkotrwałe z dziedziny poszczególnych gałęzi rolnictwa, urządzane w porozumieniu i przy pomocy finansowej Rady szkolnej krajowej dla nauczycieli ludowych w czasie i miejscach odpowiednich.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 2. komisji.

Sprawozdawca czyta:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ze względu na podniesione koszta produkcji podniósł na następne z r. 1909 rozpoczynające się trzecie w odpowiednim stosunku także ceny płacone za tytoń, od-

stawiany przez plantatorów do magazynów rządowych.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 3. komisji.

Sprawozdawca czyta:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

a) aby przedłożył Sejmowi projekt zmiany ustawy o rybołówstwie z dnia 31. października 1887 (Dz. ust. kr. Nr. 37 z r. 1890);

b) aby w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem zorganizował w najbliższej przyszłości krajowy nadzór nad wykonaniem ustawy rybackiej.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. S. Henryk hr. Badeni i stawia poprawkę do wniosku 4. komisji punktu a) aby po słowie „Sejmowi“ dodać słowa: „na najbliższej sesji sejmowej“.

Izba popiera tę poprawkę p. St. H. hr. Badeniego.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Pilat.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Hanczakowskiego:

w ustępie 4. litera a) dodać słowa na końcu:

„przyczem należałoby mieć na uwadze tak podniesienie w kraju gospodarstwa rybnego, jak niemniej społeczno-ekonomiczne interesa ludności gmin nadbrzeżnych“.

Izba popiera tę poprawkę p. Hanczakowskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje imieniem komisji poprawki St. H. hr. Badeniego i Hanczakowskiego.

Izba uchwała wniosek 4. komisji z poprawkami pp. Hanczakowskiego i St. H. hr. Badeniego, przyjętymi przez p. sprawozdawcę.

Marszałek odczytuje następującą pierwszą rezolucję p. Oleśnickiego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby:

1) ponownem wezwaniem do c. k. Rządu przyspieszył jak najrychlejsze udzielenie stanowczej odpowiedzi w sprawach przez Sejm w ubiegłych sesjach Wydziałowi krajowemu do załatwienia przekazanych, a od oświadczenia się c. k. Rządu zawisłych, a przedewszystkiem w sprawie wydania opinii co do projektu nowej ustawy lasowej, tudzież w sprawach opracowania ustaw weterynaryjnych w ten sposób, by rolnicy byli zabezpieczeni przed szkodami z zarazy bydła i ze zwalczania tej zarazy pochodzącami.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje tę rezolucję pierwszą p. Oleśnickiego, którą Izba uchwala.

Marszałek odczytuje następującą drugą rezolucją p. Oleśnickiego:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

2) by na najbliższej sesji sejm. przedłożył Sejmowi projekt nowej ustawy o rybołówstwie która miałaby w szczególności obejmować zasady:

a) dopuszczalności samoistnych rewirów spółkowych tam gdzie wszyscy właściciele gruntów nad rzeką położonych w przestrzeni cały rewir tworzącej na to się zgodzą;

b) dopuszczalność zadzierżawiania rewirów przez gminy;

c) oddania dzierżawy rewirów oferentowi najwyższą ofertę podającemu bez względu na osobiste kwalifikacje;

d) nienaruszalności tych praw użytkowania wody nadbrzeżnych właścicieli gruntów, jakie pozostają w związku z gospodarstwem gruntowem a które służyły

tymże właścicielom przed wejściem w życie obowiązującej obecnie ustawy.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i wnosi o odesłanie tej rezolucji drugiej p. Oleśnickiego do komisji gospodarstwa kregowego.

Izba uchwala wniosek formalny p. sprawozdawcy o odesłanie 2. rezolucji p. Oleśnickiego do komisji gospodarstwa krajowego.

Marszałek odczytuje następujące 3. 4. i 5. rezolucje p. Oleśnickiego:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

3) ażeby zbadał kwestyę potrzeby zaprowadzenia krajowej Rady kultury dla spraw rolnictwa z podziałem tejże na sekcję polską i ruską i ewentualnie przedłożył na najbliższej sesji Sejmu projekt nowej ustawy;

4) ażeby sprawozdaniem przysłem objął również sprawozdanie co do czynności krajowej komisji dla spraw rolniczych tudzież spowodował zmianę statutu tej komisji w tym kierunku, by w skład jej byli powołani w odpowiedniej liczbie także reprezentanci rolnictwa włościańskiego jak również reprezentanci organizacji gospodarczych interesom tegoż rolnictwa służących a to:

z równem uwzględnieniem organizacji narodowości polskiej i ruskiej;

5) ażeby w sprawozdaniu przysłem wymienione były nazwiska osób, które otrzymują pożyczki z funduszu dla przemysłu rolnego.

Marszałek otwiera rozprawę nad temi rezolucjami p. Oleśnickiego.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Pilat.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i wnosi o odesłanie rezolucyj 3-5 do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała wniosek formalny p. sprawozdawcy o odesłanie do komisji gospodarstwa krajowego rezolucyj 3--5 p. Oleśnickiego.

Sprawozdawca czyta:

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ściśle przestrzegał ściągania i rozdziału między strony uprawnione czynszów należnych za dzierżawę rewirów rybackich tudzież poboru taks rewirowych.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek 5. komisji.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia hodowli drobiu.

Sprawozdawca p. Cielecki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje niniejsze sprawozdanie do wiadomości.

2. Sejm uchwała nadzwyczajny kredyt w wysokości 5.000 K na podniesienie chowu drobiu do rozporządzenia Wydziału krajowego, oprócz stałej subwencji rocznej w kwocie 6.000 K na ten cel przeznaczonej w myśl uchwały sejmowej z d. 11. listopada 1904 i wstawia powyższą kwotę 5.000 K do Rubr. X. p. 71. wyd. budżetu funduszu krajowego na r. 1908.

3. Sejm uchwała dla pierwszego galicyjskiego Towarzystwa chowu drobiu w Jarosławiu nadzwyczajną subwencyę na budowę zakładu hodowli drobiu w Jarosławiu w kwocie 10.000 K, płatną w dwóch równych ratach rocznych w r. 1908 i 1909 po 5.000 K, pod warunkiem zabezpieczenia reszty kosztów budowy tego zakładu i wstawia na ten cel kwotę 5.000 K tytułem I. raty do Rubr. X. p. 73. wyd. budżetu funduszu krajowego na r. 1908.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski 1--3 komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Nowym Targu na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 170.000 K na założenie szpitalu powszechnego w Nowym Targu.

Sprawozdawca p. Doliński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Nowym Targu na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 170.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Nowym Targu zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 170.000 koron na założenie szpitala powszechnego w Nowym Targu.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu,

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Tłumaczu na przyjęcie poręki za powiatową kasę oszczędności tudzież na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 50.000 K na założenie tej kasy.

Sprawozdawca p. St. H. hr. Badeni, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy załączony projekt ustawy w brzmieniu Wydziału krajowego uchwalić :

U s t a w a

z dnia . . . zezwalająca Reprezentacji powiatowej w Tłumaczu na przyjęcie imieniem powiatu poręki założyć się mającą powiatową kasę oszczędności w Tłumaczu tudzież za lokowane w niej wkładki i ich oprocentowanie, oraz zezwalająca teź Reprezentacji powiatowej na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 50.000 K.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galieji i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje :

Art. I.

Reprezentacji powiatowej w Tłumaczu zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu tłumackiego poręki za powiatową kasę o-

szczędności w Tłumaczu, tudzież za lokowane w niej wkładki i ich należyte oprocentowanie.

Art. II.

Reprezentacji powiatowej w Tłumaczu zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacji powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 50.000 K na założenie kasy oszczędności i na dostarczenie teźże kasie kapitału obrotowego.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, Izba uchwała powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie komisji reform agrarnych o sprawozdaniu Wydziału krajowego dotyczącem włosci rentowych.

Sprawozdawca p. Witos, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1) Sejm przyjmuje z uznaniem do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego

o włościach rentowych wraz z sprawozdaniem krajowej komisji dla włości rentowych.

2) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przydzielił do czynności w biurze krajowej komisji dla włości rentowych inżyniera melioracyjnego, biegłego w sprawach parcelacyjnych i komasacyjnych.

3) Sejm uważa za konieczne, aby komisya dla włości rentowych:

a) ułatwiała przeprowadzenie potrzebnych melioracyj gruntowych i innych ulepszeń gospodarczych, nabywanie dobrego inwentarza żywego i martwego, jako też zaopatrywanie tworzonych włości rentowych w odpowiednie budynki mieszkalne i gospodarskie;

b) przy tworzeniu gospodarstw rentowych z przeznaczonego na parcelację majątku współdziałała przy dokonywaniu parcelacyjnego podziału przed zawarciem umów z nabywcami, tak, aby mogła wywierać odpowiedni wpływ na rozmiary, położenie i urządzenie mających powstać włości rentowych;

c) o ile możności tworzyła włości rentowe grupami, po kilka gospodarstw w jednej miejscowości.

4) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby się postarał o wydanie w obydwu językach krajowych i o rozpowszechnienie

treściwej a popularnej broszurki o korzyściach, warunkach i sposobie tworzenia włości rentowych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Lewicki.

Przemawia p. Stojałowski i stawia następującą rezolucję:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu i komisji włości rentowych, ażeby w myśl wskazówek komisji agrarnej starała się oprzeć swe działanie na powiatowych mężach i ocenicielach powiatowych“.

Przemawia p. Wasung i stawia następującą rezolucję:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by uwzględniając konieczność szybszego załatwiania podań o pożyczki, wtawił do budżetu krajowego na rok 1910 znacznie szerszą kwotę na pomnożenie etatu biura włości rentowych, względnie opłacenie kosztów oszacowania“.

Przemawia p. Stefczyk.

Po zamknięciu rozprawy ogólnej Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 21. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 minut 40 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Stanisław Henryk Badeni, w. r.

